

УДК 339.727.22

DOI:10.5281/zenodo.11927006

О.В. Горпинич, доц. (НТУ «ДП», Дніпро)

СПРИЯННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ІНСТИТУЦІЙ ЗАЛУЧЕННЮ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНУ

Матеріальні збитки, що завдала російська агресія об'єктам інфраструктури Україні, за розрахунками експертів Київської школи економіки на початок квітня 2024 р. склали 157,2 млрд дол. США. На жаль, вартість знищених виробничих фондів продовжує зростати, і вже за оцінками Світового банку протягом наступних десяти років для відбудови зруйнованої національної інфраструктури необхідно буде щонайменше 486 млрд дол. США [1].

У липні 2023р. на конференції в Лугано Україна представила амбітний проєкт відновлення країни. Сценарій стратегічного розвитку передбачає за 10 років здійснити перехід від транзитної економіки до економіки, що розвивається. Але для реалізації такої мети необхідні великі кошти, значна частка яких, ми сподіваємося на це, будуть складати іноземні інвестиції. І хоча багато заяв на підтримку відбудови України було зроблено на рівні урядів країн-партнерів, основні капіталовкладення планує зробити приватний капітал.

Необхідно відзначити, що і під час воєнних дій іноземні інвестиції продовжують підтримувати національну економіку. Для світового бізнесу така політика є складовою їхніх стратегій та проявом солідарності з непереможною українською нацією. Наприклад, у 2022-2024 рр. більше третини членів Європейської бізнес-асоціації мали чи мають інвестиційні проєкти в Україні (сума інвестицій 3-8 млн дол. США). Тільки у 2023 р. за даними НБУ такі інвестори надали 4,25 млрд дол. США, з яких 3,2 млрд дол. – це реінвестиції іноземних компаній, які продовжують працюють в Україні.

З метою розширення залучення в національну економіку іноземних інвестицій у вересні 2023 р. створена електронна інвестиційна платформа Advantage Ukraine. Тільки за перші три місяці її роботи надійшло більше 500 запитів щодо можливостей інвестування в Україні, а також пропозицій проєктів та торговельної співпраці. Зацікавлення виявили інвестори з США, Великої Британії, Німеччини, Данії, Бельгії до проєктів у 10-ти галузях економіки, зокрема в агросекторі, транспортній інфраструктурі, оборонній промисловості, секторі інновацій та технологій. Фінансовий потенціал платформи складає понад 400 млрд дол. США. Кожен потенційний інвестор,

зареєструвавшись на платформі, отримає інформацію про можливості інвестування, проекти та вигоди, які матиме від вкладання в економіку України [2].

В свою чергу фінансово-інвестиційні європейські інституції створюють організаційні умови та сприяють безпековому інвестуванню проєктів. 17 квітня 2024 Євросоюз дав старт ініціативі, яка може принести в економіку України десятки мільярдів іноземних інвестицій. Почала роботу Ukraine Investment Framework (Pillar 2) (UIF) – складова частина програми Ukraine Facility, яка передбачає сприяння в залученні передусім приватних інвестицій в українську економіку. Інтегрований план економічного розвитку Ukraine Facility, який також затверджений у 2024 р., має середньостроковий горизонт, чітку структуру та визначене фінансування. Бюджет програми складає 50 млрд євро на найближчі 4 роки. Ukraine Investment Framework – це компонент Ukraine Facility, інструмент для залучення інвестицій обсягом 9,3 млрд євро. Завдяки множині різних інструментів розподілу ризиків, змішаному фінансуванню та грантам UIF сприятиме залученню в українську економіку в наступні роки близько 40 млрд євро державних та приватних інвестицій

Нещодавно в Києві розпочало роботу відділення Європейського інституту інновацій і технологій (EIT), що є незалежним органом ЄС. Місія Європейського інституту інновацій та технологій полягає в підвищенні конкурентоспроможності Європи, її стійкого економічного зростання шляхом сприяння та зміцнення співпраці між провідними бізнесовими організаціями та стимулюванні інновацій та підприємництва в Європі, створюючи середовище для процвітання творчих та інноваційних думок [3].

На наш погляд, фундаментальною подією, що надає системний характер діяльності іноземного ринку інвестицій в Україні та впливає на формування синергетичного ефекту результативності його діяльності, є підписання Єврокомісією з Міжнародною фінансовою корпорацією (IFC) гарантійної угоди щодо підтримки інвестицій для відновлення України. Ця подія відбулася на початку 2024 р. Міжнародна Фінансова Корпорація IFC як частина групи Світового банку, створена з метою сприяння сталому економічному розвитку країн, що розвиваються, через інвестиції в приватний сектор. Як організація, до якої входить 184 країн, IFC відіграє ключову роль у формуванні глобальних фінансових стратегій та політик.

З часу свого заснування, IFC стала однією з найвпливовіших фінансових установ у світі, спеціалізуючись на підтримці приватного сектору в країнах, що розвиваються. IFC використовує свої ресурси,

експертизу та глобальну мережу для сприяння створенню ринків, підтримці інновацій та забезпеченню більш широкого доступу до фінансів [4].

У рамках угоди Європейський Союз буде надавати ІФС фінансові гарантії на суму до 90 мільйонів євро для підтримки інвестицій в Україну в рамках програми IFC's Better Futures (BFP). Очікується, що приватні інвестиції у рамках програми сягнуть понад 500 млн євро по різних секторах, включаючи важливу інфраструктуру та виробництво товарів, сприяння декарбонізації та збереження засобів до існування.

Реалізацію угоди з Міжнародною Фінансовою Корпорацією Єврокомісія надала Європейському фонду сталого розвитку плюс (EFSD+), який є частиною інвестиційної структури ЄС. Він підтримує державні та приватні інвестиції в країнах-партнерах по всьому світу, надаючи фінансові гарантії, змішане фінансування та технічну допомогу для сприяння інклюзивному економічному розвитку. Фінансові гарантії в рамках EFSD+ є юридично обов'язковими угодами, за якими ЄС погоджується виплатити належну суму у випадку фінансових втрат, з якими можуть зіткнутися кредитори. [5].

Інформаційні джерела

1. Вінокуров Я. Війна – не перешкода. Інвестиції в Україну зростають, але для відновлення замало. Що треба зробити владі? URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2024/04/25/712862/>

2. Україна цікава іноземним інвесторам попри війну. Але є нюанси. URL: <https://onova.org.ua/news/ukraina-tsikava-inozemnym-investoram-popry-viinu-ale-ic-niuanisy>

3. URL: <https://ms.nauka.gov.ua/pro-portal/gorizont-yevropa/innovacijna-yevropa/yevropejskij-institut-innovacij-i-tehnologij/>

4. URL: <https://welfare.green/docs/tips-guides/donori-ta-finansovi-organizacii/mizhnarodna-finansova-korporaciya-ifc/>

5. ЄС надасть Міжнародній фінансовій корпорації гарантії щодо інвестицій для відновлення України. <https://www.ukrinform.ua/rubric-vidbudova/3823124-es-nadast-miznarodnij-finansovij-korporacii-garantii-sodo-investicij-dla-ukraini.html>